

Cauza C-572/21

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

16 septembrie 2021

Instanța de trimitere:

Högsta domstolen (Suedia)

Data deciziei de trimitere:

14 septembrie 2021

Reclamantă:

CC

Pârât:

VO

C-572/21 – 1

PROCES-VERBAL

[omissis]

[omissis]

2021-09-14

[omissis]

PĂRȚI

Reclamantă

CC

[omissis]

Pârât

VO

[omissis]

OBIECT

Încredințarea copilului etc.

DECIZIA ATACATĂ

Decizia 2020-11-11 [omissis] a Hovrätten över Skåne och Blekinge (Curtea de Apel cu sediul în Malmö, Suedia)

Högsta domstolen (Curtea Supremă, Suedia), care a invitat părțile să își prezinte observațiile cu privire la întrebarea formulată cu titlu provizoriu, decide următoarele:

DECIZIE

Högsta domstolen (Curtea Supremă) decide să transmită Curții de Justiție a Uniunii Europene cererea de decizie preliminară menționată în **anexa A** la prezentul proces-verbal.

Suspendă judecarea cauzei până la pronunțarea deciziei Curții.

[omissis]

ANEXA A

PROCES-VERBAL

[omissis]

CERERE DE DECIZIE PRELIMINARĂ

Situația de fapt

- 1 CC și VO au împreună un fiu, M., născut în anul 2011. M i-a fost încredințat exclusiv lui CC de la naștere. M a locuit în Suedia până în luna octombrie 2019, dată la care a început să frecventeze un internat în Rusia.
- 2 La 13 decembrie 2019, VO a introdus o acțiune împotriva lui CC. El a solicitat în special ca M să îi fie încredințat exclusiv. Cu titlu subsidiar, VO a solicitat ca M să le fie încredințat în comun, atât lui cât și lui CC, iar fiul său să aibă reședința obișnuită la el acasă. Aceste cereri au fost de asemenea formulate în cadrul procedurii privind măsurile provizorii.
- 3 CC s-a opus acestor cereri. Ea a solicitat, la rândul său, cu titlu principal, încredințarea exclusivă continuă a lui M și, cu titlu subsidiar, ca fiul lor să le fie

încredințat în comun ei și lui VO. Aceste cereri au fost de asemenea formulate în cadrul procedurii privind măsurile provizorii.

- 4 În plus, CC a solicitat tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) respingerea ca inadmisibilă a acțiunii formulate de VO în ceea ce privește dreptul privind încredințarea și reședința. În susținerea excepției sale de inadmisibilitate, aceasta a susținut că M are reședința obișnuită în Rusia și, în consecință, instanțele suedeze nu sunt competente să se pronunțe cu privire la aspectele referitoare la autoritatea părintească în privința lui M. Potrivit lui CC, M și-a transferat reședința obișnuită în Rusia în luna octombrie 2019. În orice caz, în opinia lui CC, M. ar fi dobândit ulterior reședința obișnuită în Rusia.
- 5 VO a contestat excepția de inadmisibilitate ridicată de CC. Acesta a arătat că M are încă reședința obișnuită în Suedia și că, în orice caz, avea reședința obișnuită în Suedia la momentul introducerii acțiunii.

Examinarea competenței de către tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) și de către Hovrätten (Curtea de Apel)

- 6 Tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) s-a pronunțat, într-o primă etapă, cu privire la aspectul dacă competența trebuia apreciată în raport cu Regulamentul Bruxelles II¹ sau cu Convenția de la Haga din 1996².
- 7 Tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) a constatat că, în temeiul articolului 61 din Regulamentul Bruxelles II, acesta din urmă prevalează asupra convenției atunci când copilul are reședința obișnuită într-unul dintre statele membre ale Uniunii Europene. Potrivit acestei instanțe, în vederea aplicării dispoziției menționate, este necesară întemeierea pe locul reședinței obișnuite a copilului la momentul introducerii acțiunii.
- 8 Pornind de la această premisă și apreciind că M nu își transferase reședința obișnuită în Rusia la momentul introducerii acțiunii, tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) a considerat că problema competenței trebuia examinată din perspectiva Regulamentului Bruxelles II și că articolul 8 alineatul (1) din acest regulament conferă competență instanțelor suedeze pentru a soluționa acest litigiu. Prin urmare, excepția de inadmisibilitate ridicată de CC a fost respinsă.
- 9 Hovrätten (Curtea de Apel) a confirmat decizia tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) potrivit căreia instanțele suedeze sunt competente în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles II.

¹ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183) (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles II”).

² Convenția privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor, semnată la Haga la 19 octombrie 1996.

Examinarea de către tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) și de către Hovrätten (Curtea de Apel) a cererilor de măsuri provizorii

- 10 Tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) a dispus, cu titlu provizoriu, ca M să îi fie încredințat exclusiv lui VO. Hovrätten (Curtea de Apel) a anulat această hotărâre. În consecință, M a fost încredințat exclusiv lui CC. Cauza este pendinte la tingsrätt.

Procedura în fața Högsta domstolen (Curtea Supremă)

- 11 CC a solicitat Högsta domstolen admiterea recursului și respingerea ca inadmisibilă a acțiunii formulate de VO în materia dreptului privind încredințarea și a reședinței. Potrivit CC, competența trebuie examinată din perspectiva Convenției de la Haga, astfel încât instanțele suedeze nu sunt competente să soluționeze litigiul. Aceasta arată că a sesizat o instanță rusă care, la 20 noiembrie 2020, și-a recunoscut competența în orice chestiune referitoare la răspunderea părintească în privința lui M.
- 12 CC a solicitat Högsta domstolen (Curtea Supremă) să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară privind interpretarea articolului 61 din Regulamentul Bruxelles II.
- 13 VO și-a menținut poziția cu privire la problema reședinței obișnuite și a arătat că este esențial ca procedura în curs referitoare la încredințare să fie finalizată rapid.
- 14 Högsta domstolen (Curtea Supremă) nu s-a pronunțat încă cu privire la aspectul dacă recursul trebuie admis în prezenta procedură.

Cadrul juridic

Regulamentul Bruxelles II

- 15 În temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles II, instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care are reședința obișnuită în acest stat membru la momentul la care instanța este sesizată. În temeiul articolului 16, o instanță judecătorească se consideră în mod normal sesizată la data depunerii la instanță a actului de sesizare a instanței.
- 16 În vederea aplicării articolului 8 alineatul (1), se aplică principiul *perpetuatio fori*. Aceasta înseamnă că, atunci când instanța competentă este sesizată, ea își păstrează competența chiar dacă copilul își transferă reședința obișnuită într-un alt stat membru pe parcursul procesului. [omissis]
- 17 Relația dintre Regulamentul Bruxelles II și Convenția de la Haga este reglementată de articolul 61 din regulamentul menționat. Acest articol prevede că regulamentul prevalează asupra convenției în special atunci când copilul respectiv are reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru.

Convenția de la Haga

- 18 În temeiul articolului 5 alineatul (1) din Convenția de la Haga, autoritățile judiciare sau administrative ale statelor contractante de la reședința obișnuită a copilului au competența de a lua măsuri de protecție a persoanei copilului sau a bunurilor acestuia. Potrivit articolului 5 alineatul (2) din convenție, ca regulă generală, în caz de schimbare a reședinței obișnuite a copilului în alt stat contractant, sunt competente autoritățile din statul noii reședințe obișnuite.
- 19 Spre deosebire de Regulamentul Bruxelles II, principiul *perpetuatio fori* nu se aplică în cadrul aplicării Convenției de la Haga. Astfel, în cazul schimbării reședinței obișnuite a copilului într-un nou stat care este parte la convenție, primul stat parte la convenție nu mai este competent. [omissis]

Necesitatea unei trimiteri preliminare

- 20 Atât tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță), cât și Hovrätten (Curtea de Apel) au considerat că M avea reședința obișnuită în Suedia la momentul sesizării tingsrätt și că, în consecință, instanțele suedeze erau competente să soluționeze această cauză în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles II. De la această dată, legătura lui M cu Rusia a fost întărită, iar o instanță rusă și-a recunoscut competența de a soluționa o acțiune formulată în fața sa.
- 21 În acest context, ar putea fi important să se stabilească dacă principiul *perpetuatio fori* se aplică în speță. Faptul că principiul menționat se aplică în privința celorlalte state membre înseamnă că este irelevant, pentru competența instanțelor suedeze, dacă, pe parcursul procesului, copilul își schimbă reședința obișnuită într-o altă țară a Uniunii Europene (a se vedea punctul 16 [de mai sus]). Problema care se ridică este aceea dacă articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles II se aplică în același mod în cazul schimbării, pe parcursul procesului, a reședinței obișnuite a copilului într-un stat terț care este parte la Convenția de la Haga.
- 22 Cauza ridică și probleme de interpretare a articolului 61 din Regulamentul Bruxelles II. După cum s-a arătat deja, acest articol implică faptul că Regulamentul Bruxelles II prevalează asupra Convenției de la Haga atunci când copilul are reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru. Acest articol nu precizează însă momentul care trebuie avut în vedere pentru a aprecia locul reședinței obișnuite a copilului [a se vedea considerațiile care precedă cu privire la problema corespunzătoare în vederea aplicării articolului 8 alineatul (1)]. Acest articol nu indică nici dacă este limitat la relațiile dintre statele membre sau dacă are un domeniu de aplicare mai larg (a se vedea articolul 60 [din Regulamentul Bruxelles II]).
- 23 Aceste aspecte au fost examinate în fața instanțelor naționale ale statelor membre. Cour de cassation [Curtea de Casație] franceză a statuat, într-o hotărâre, că instanța franceză nu mai era competentă atunci când reședința obișnuită a copiilor vizați în această cauză a fost transferată din Franța în Elveția pe parcursul

procesului (a se vedea Hotărârea nr. 557 din 30 septembrie 2020, 19-14.761, Cour de cassation, première chambre civile [Curtea de Casație, Camera întâi civilă], FR:CCASS:2020:C100557). Instanțele germane au efectuat o apreciere similară (a se vedea de exemplu Oberlandesgericht Francfort-sur-le-Main [Tribunalul Regional Superior din Frankfurt am Main], 5 noiembrie 2019, 8 UF 152/19, DE:OLGHE:2019:1105.8UF152.19.00, Saarländisches Oberlandesgericht [Tribunalul Regional Superior din Saarland], 26 august 2015, 9 UF 59/15, DE:OLGSL:2015:0826: 9UF59.15.0A Kammergericht Berlin [Tribunalul Regional Superior din Berlin], 2 martie 2015, 3 UF 156/14 și Oberlandesgericht Karlsruhe [Tribunalul Regional Superior din Karlsruhe], 12 noiembrie 2013, 5 UF 140/11).

- 24 În doctrină au fost prezentate concepții diferite cu privire la modul de interpretare a articolului 8 alineatul (1) și a articolului 61 în această privință. Unii autori susțin că principiul *perpetuatio fori* se aplică și în cazul transferului reședinței obișnuite într-un stat terț care este parte la Convenția de la Haga [a se vedea de exemplu Richard Blauwhoff și Lisette Frohn în „Vesna Lazić” (ed), *Regulation Brussels II bis Guide for Application*, 2018, p. 86, f, precum și Thalia Kruger și Liselot Samyn, „Brussels II bis: successes and suggested improvements”, *Journal of Private International Law*, 2016, p. 153]. Alți autori consideră că Regulamentul Bruxelles II nu prevalează asupra Convenției de la Haga atunci când copilul își transferă reședința obișnuită într-un stat terț care este parte la convenție [a se vedea de exemplu de Boer, T.M., „What we should not expect from a recast of the Brussels II bis regulation”, *Nederlands Internationaal Privaatrecht*, 2015, p. 15 f., precum și Ulrich Magnus și Peter Mankowski (ed) „European Commentaries on Private International Law”, volume IV, Brussels II bis Regulation, 2017, article 61, note 2].
- 25 În aceste condiții, nu se poate considera clar sau stabilit că o instanță judecătorească dintr-un stat membru își păstrează competența în materia răspunderii părintești atunci când, după sesizarea unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru, dar înainte de a se statua în cauză, reședința obișnuită a copilului este transferată într-un stat terț care este parte la Convenția de la Haga.

Cerere de decizie preliminară

- 26 Prin cererea de decizie preliminară, Högsta domstolen (Curtea Supremă) solicită Curții să răspundă la următoarea întrebare preliminară:

O instanță judecătorească dintr-un stat membru își păstrează competența în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles II atunci când copilul vizat de procedură își transferă pe parcursul procesului reședința obișnuită dintr-un stat membru într-un stat terț care este parte la Convenția de la Haga din 1996 (a se vedea articolul 61 din regulamentul menționat)?

Cererea de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate

- 27 Prezenta procedură privește aspecte referitoare la încredințarea și la reședința unui băiat născut în anul 2011. Această procedură a fost inițiată în decembrie 2019. Este esențial ca problema competenței să poată fi soluționată cât mai curând posibil. Högsta domstolen (Curtea Supremă) solicită, aşadar, ca trimiterea preliminară să fie judecată potrivit procedurii accelerate (articolul 105 din Regulamentul de procedură).

DOCUMENT DE LUCRU